

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-03- Nr.

DĖL TRANSPORTO PRIEMONIŲ VALDYTOJŲ CIVILINĖS ATSAKOMYBĖS PRIVALOMOJO DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR DRAUDIMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos finansų ministerija teikia pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023 m. kovo 15 d. išvadą Nr. NV-568 patikslintus Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo Nr. IX-378 šeštojo skirsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – TPVCPD įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo Nr. IX-1737 2, 22, 52, 79, 90, 90¹, 93, 116, 158, 158², 161, 174 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Draudimo įstatymo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai).

TPVCPD įstatymo projektas parengtas įgyvendinant 2021 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2021/2118, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2009/103/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo patikrinimo (toliau – Direktyva (ES) 2021/2118), reikalavimą iki 2023 m. birželio 23 d. įgalinti instituciją, kuri iki 2023 m. gruodžio 23 d. sudarytų susitarimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotomis institucijomis, kiek tai susiję su Europos Sąjungos valstybių narių žalos atlyginimo institucijų teisėmis, pareigomis ir tarpusavio atsiskaitymu dėl žalos atlyginimo nukentėjusiems tretiesiems asmenims, kai draudimo įmonė bankrutuoja ar likviduojama. Kitos Direktyvos (ES) 2021/2118 nuostatos turi būti perkeltos iki 2023 m. gruodžio 23 d. Nors jau yra įregistruotas analogišką nuostatą įtvirtinantis projektas (TAIS Nr. 22-17011), atskiras TPVCPD įstatymo projektas teikiamas atsižvelgiant į Direktyvos (ES) 2021/2118 perkėlimo terminus ir į tai, kad dėl didelio kiekio suinteresuotų institucijų pastabų ir pasiūlymų projekto (TAIS Nr. 22-17011) derinimas užtruks.

TPVCPD įstatymo projekto tikslas – įgalinti Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biurą (toliau – Biuras) sudaryti minėtą susitarimą.

Draudimo įstatymo projektas parengtas įvertinus Europos Komisijos Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinio direktorato paklausimą Nr. EUP(2022)10223 dėl 2016 m. sausio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo (toliau – Direktyva (ES) 2016/97) tinkamo perkėlimo ir įgyvendinimo nacionalinėje teisėje ir nustačius, kad visiškai Direktyvos (ES) 2016/97 įgyvendinimui trūksta tam tikrų nuostatų. Pagal išipareigojimą Europos Komisijai Draudimo įstatymo projektas turėtų būti priimtas iki 2023 m. birželio 30 d.

Draudimo įstatymo projekto tikslas – užtikrinti, kad draudimo produktų platintojų atlygio tvarka neprieštarautų jų pareigai veikti kuo labiau atsižvelgiant į draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų ir nukentėjusių trečiųjų asmenų interesus, kitų suinteresuotų šalių skundų nagrinėjimą, informacijos, susijusios su atliekamais mokėjimais pagal draudimo sutartį, draudėjams teikimą ir kitų reikalavimų pagal Direktyvą (ES) 2016/97 taikymą, užtikrinti prie kolektyvinio (grupinio) draudimo sutarčių prisijungusių asmenų (apdraustųjų) teisių ir interesų apsaugą ir Lietuvos Respublikos draudimo įstatyme vartojamas sąvokas suderinti su Lietuvos

Respublikos finansinės apskaitos įstatyme vartojamomis sąvokomis, taip pat vieną sąvoką patikslinti pagal Direktyvos (ES) 2021/2118 reikalavimus.

Kartu teikiame glaustą analitinę informaciją apie Įstatymų projektus:

I. Sprendžiama problema	<p><u>Dėl TPVCPD įstatymo projekto:</u></p> <p>Direktyvoje (ES) 2021/2118 reglamentuojami klausimai, susiję su nukentėjusių trečiųjų asmenų apsauga, kai draudimo įmonė bankrutuoja ar yra likviduojama, taip pat nustatoma žalos atlyginimo įstaigų teisė susigrąžinti už bankrutuojantį kitos šalies draudiką išmokėtas draudimo išmokas. Direktyvos (ES) 2021/2118 nuostatos į nacionalinę teisę turi būti perkeltos iki 2023 m. gruodžio 23 d., tačiau valstybėms narėms pavedama iki 2023 m. birželio 23 d. įgalioti subjektą, kuris pasirašytų susitarimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotais subjektais dėl išmokėtų žalos atlyginimo sumų grąžinimo tvarkos. Šiuo metu nėra institucijos, įgalios pasirašyti minėtą susitarimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotomis institucijomis.</p> <p><u>Dėl Draudimo įstatymo projekto:</u></p> <p>Įvertinus Europos Komisijos Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinio direktorato paklausimą Nr. EUP(2022)10223 dėl Direktyvos (ES) 2016/97 tinkamo perkėlimo ir įgyvendinimo nacionalinėje teisėje, nustatyta, kad Direktyvos (ES) 2016/97 14, 17 ir 19 straipsnių visiškai įgyvendinimui trūksta tam tikrų nuostatų:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kad būtų nagrinėjami ir kitų suinteresuotų šalių (tokių, kaip vartotojų asociacijos) skundai; - kad draudėjui būtų atskleista tam tikra informacija dėl mokėjimų (kitų nei draudimo įmokos ar numatyti mokėjimai pagal draudimo sutartis) pagal gyvybės draudimo sutartis; - kad draudimas nustatyti atlyginimo tvarką, prieštaraujančią pareigai veikti geriausiomis draudėjui sąlygomis, būtų taikomas ir patiems draudimo produktų platintojams, ne tik jų darbuotojams. <p>Taip pat Europos Sąjungos Teisingumo Teismas sprendime byloje Nr. 633/20 išaiškino, kad Direktyvoje (ES) 2016/97 vartojamos „draudimo produktų platintojo“ ir „draudimo tarpininko“ sąvokos turi būti suprantamos kaip apimančios juridinius asmenis, siūlančius savo klientams galimybę už mokamą atlygį savanoriškai prisijungti prie kolektyvinio (grupinio) draudimo sutarties, minėto juridinio asmens sudarytos su draudimo įmone, dėl ko šie klientai įgyja teisę į draudimo išmokas. Draudimo įstatyme tai nėra aiškiai reglamentuota.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p><u>Dėl TPVCPD įstatymo projekto:</u></p> <p>Siūloma įgalioti Biurą pasirašyti susitarimą su kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotomis institucijomis, kiek tai susiję su Europos Sąjungos valstybių narių žalos atlyginimo institucijų teisėmis, pareigomis ir tarpusavio atsiskaitymu dėl žalos atlyginimo nukentėjusiems tretiesiems asmenims, kai draudimo įmonė bankrutuoja ar likviduojama.</p> <p><u>Dėl Draudimo įstatymo projekto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - siūloma draudimo įmonėms ir draudimo brokerių įmonėms nustatyti reikalavimą nagrinėti ir kitų suinteresuotų šalių

	<p>(pavyzdžiui, vartotojų asociacijų) skundus;</p> <ul style="list-style-type: none"> - siūloma nustatyti, kad jei draudėjas atlieka kokius nors mokėjimus, išskyrus draudimo įmokas ir numatytus mokėjimus pagal draudimo sutartį, atitinkama informacija apie šiuos mokėjimus būtų atskleista ne tik pagal ne gyvybės draudimo sutartį, bet ir pagal gyvybės draudimo sutartį; - siūloma patikslinti, kad draudimas nustatyti atlygio tvarką, prieštaraujančią pareigai veikti geriausiomis draudėjui sąlygomis, būtų taikomas ir draudimo produktų platintojams, ne tik jų darbuotojams; - siūloma nustatyti kolektyvinio (grupinio) draudimo sutarties platintojams analogišką kaip ir sudarant įprastas, tradicines draudimo sutartis teisinį režimą.
III. Priemonių kaštai	Įstatymų projektams įgyvendinti Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Draudimo įstatymo pakeitimais bus užtikrinta Direktyvoje (ES) 2016/97 nustatyta sąlyga, kad draudimo produktų platintojams mokamas atlygis neprieštarautų jų pareigai veikti kuo labiau atsižvelgiant į draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų ir nukentėjusių trečiųjų asmenų interesus, bei pareiga nagrinėti ir kitų suinteresuotų asmenų skundus. Taip pat bus užtikrinta prie kolektyvinio (grupinio) draudimo sutarčių prisijungusių asmenų (apdraustųjų) teisių ir interesų apsauga.

Įstatymų projektai neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai.

Įstatymų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

TPVCAPD įstatymo projektas (TAIS Nr. 23-1599) buvo pateiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai ir Biurui. Biuras pastabų ar pasiūlymų neturėjo. Į Teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta.

Draudimo įstatymo projektas (TAIS Nr. 22-13656) buvo pateiktas išvadoms gauti Teisingumo ministerijai, Lietuvos bankui, Draudimo brokerių rūmams, Lietuvos draudimo brokerių įmonių asociacijai, Nacionalinei draudimo brokerių įmonių asociacijai, Draudėjų asociacijai, Lietuvos draudikų asociacijai ir Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacijai. Nacionalinė draudimo brokerių įmonių asociacija ir Draudėjų asociacija pastabų nepateikė. Draudimo įstatymo projektas buvo patikslintas pagal derinimo metu gautas pastabas ir pasiūlymus. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, pridedama derinimo pažyma. Su Teisingumo ministerija ir Lietuvos banku Draudimo įstatymo projektas suderintas darbo tvarka.

Taip pat Draudimo įstatymo projektas sujungtas su Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo Nr. IX-1737 2 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektu (TAIS Nr. 22-17010), perkeliančiu Direktyvą (ES) 2021/2118.

Įstatymų projektai apsvarstyti 2023 m. kovo 28 d. Ministerijų atstovų pasitarime ir suderinti su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe darbo tvarka.

Įstatymų projektus parengė Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorė Vilma Mačerauskienė, tel. (8 5) 239 0174) Draudimo veiklos skyriaus (vedėja Lolita Šumskaitė, tel. (8 5) 239 0180) patarėja Jovita Burlėgienė, tel. (8 5) 219 4416, el. p. jovita.burlegiene@finmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo Nr. IX-378 šeštojo skirsnio ir priedo pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo Nr. IX-1737 2, 22, 52, 79, 90, 90¹, 93, 116, 158, 158², 161, 174 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.
2. TPVCAPD įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
3. Draudimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 8 lapai.
4. Aiškinamasis raštas, 5 lapai.
5. Direktyvos (ES) 2021/2118 ir Lietuvos Respublikos nacionalinių teisės aktų projektų atitikties lentelė, 4 lapai.
6. Direktyvos (ES) 2016/97 ir Lietuvos Respublikos nacionalinių teisės aktų projektų atitikties lentelė, 15 lapų.
7. Derinimo pažyma, 5 lapai.

Finansų ministrė

Gintarė Skaistė